

20ste VERGADERING. — 4 JUNI 1902.

de heffing thans *de facto* geschiedt; maar kunnen, zoo werd gevraagd, daaruit geene moeilijkheden voortkomen?

De vraag rees in eene afdeeling, of de wetgever na de afschaffing der Rijkstollen, zich niet voor elk geval dat bekrachtiging eener tolheffing wordt aangevraagd, de vraag heeft te stellen of die tolheffing wel mag worden bestendigd? Behoorde men het thans niet daarheen te leiden, dat de provinciën langzamerhand gebracht werden tot afschaffing der tollén en ze door eene andere belasting vervingen?

Deze vraag werd door andere leden ontkennend beantwoord met het oog op de provinciale wet en op de autonomie der provincie: de Rijkswetgever moest zich niet plaatsen op den zetel van den provincialen wetgever.

Sommige leden achtten het niet wenschelijk in gevallen van dezen aard in te grijpen, nu de Grondwet algemeene regelen wenschte ten aanzien van de provinciale belastingen. Ook uit een finantieel oogpunt zoude het niet billijk zijn om de provinciën te dwingen tollén af te schaffen, zonder dat daartegenover eene vergoeding uit de schatkist zoude staan.

Vastgesteld den 4den Juni 1902.

MICHIELS VAN KESSENICH.
VAN WELDEREN RENGERS.
GODIN DE BEAUFORT.
FENNEMA.
VAN BONEVAL FAURE.

EINDVERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS over het voorstel van wet van den heer DE SAVORNIN LOHMAN C.S. tot aanvulling van de Militiewet 1901. (193)

Het afdeelingsonderzoek van dit voorstel van wet heeft de volgende uitkomsten gehad.

Eenige leden betreurden het, dat, nadat zich eene zekere beweging tegen de oproeping der lichteningen van 1895 en van latere jaren heeft geopenbaard, aan die beweging is toegegeven door in te grijpen in de uitvoering der nieuwe militiewet.

De poging van de voorstellers, hoe goed ook bedoeld, hadden zij met leedwezen zien aanwenden: een maatregel, die in het belang des lands door de Regeering noodig geoordeeld en bij de wet bevolen is, moet niet, omdat individuen er last van ondervinden, worden ter zijde gesteld. Het algemeen belang moet ook hier gelden als het hoogste.

Enkele leden gaven daarbij wel toe, dat de thans gevolgde weg van het indienen van een wetsvoorstel de voorkeur verdiende boven dien van het voorstellen eener motie, maar betreurden het evenzeer, dat men de Regeering niet alleen tot nitsel heeft gedwongen, maar ook verhinderd de wet naar hare eischen uit te voeren.

Deze leden konden zich niet vereenigen met het voorstel, daar zij vreesden, dat door het brengen van minder geoeffende elementen in de landweer, het gehalte en de weerkracht dier troepen in slechteren toestand zullen gebracht worden.

Onderscheidene leden daarentegen konden zich op gronden van billijkheid met het voorstel wel vereenigen. Nu de oproeping der oudste lichteningen veel bezwaar vond, meenden zij, dat het wetsvoorstel van den heer DE SAVORNIN LOHMAN C.S. een bevredigenden uitweg aanbood. Er lag inderdaad iets hards in om hen, die bij hunne indiensttreding onmogelijk er op hadden kunnen rekenen in hun laatste dienstjaar nog voor oefening in de gelederen te moeten komen, nu nog op te roepen; zelfs, oordeelden enkelen, zou de consequentie hebben meegebracht ook de lichting 1897 buiten oproeping te laten. Vooral het beroep op de verlengingswet van 1901 mocht door den heer DE SAVORNIN LOHMAN C.S. ten gunste van hun initiatief worden ingeroepen.

Te minder bezwaar zagen deze leden in de aanneming van het voorstel, nu door de Regeering zoovele concessies waren gedaan, dat het onder de wapenen komen der betrokken lichteningen van geringe beteekenis zoude zijn voor vermeerdering der geoeffendheid.

Tegenover dit gevoelen werd door andere leden ontkend, dat

met het oproepen der lichteningen 1895 en 1896 eenige onbillijkheid zou plaats hebben. De wet vorderde die oproeping; dit was men met den Minister eens. Zij toch zegt niet, dat langere eerste oefeningstijd de herhalingsoefeningen verkort, evenmin als dat een kortere oefeningstijd de herhalingsoefeningen verlengt. Die herhalingsoefeningen staan geheel op zich zelf, zooals ook blijkt uit de wordingsgeschiedenis van art. 111 (*Handelingen Tweede Kamer 1901/1902* bladz. 1148). De inkrimping van 12 maanden eerste-oefening tot 8½ maand was dus geen reden voor de Regeering, om te dien opzichte van inzicht te veranderen.

Het doel der oefeningen is om de miliciens voor het afloopen van den dienst bij de militie eene herhaling van het vroeger geleerde te doen houden, die hoogst wenschelijk is.

Ook voor de lichteningen 1895 en 1896 zijn die herhalingsoefeningen gewenscht, omdat de eerste oefening niet op zoo intensieve schaal plaats had als thans bij den oefeningstijd van 8½ maand.

Maar onbillijk kon die oproeping ook niet geacht worden. Sinds de behandeling der legerwet in de Tweede Kamer konden de belanghebbenden op mogelijke oproeping rekenen. Ook vergete men niet, dat voor velen de schutterijdienst vervangen wordt door twee oefeningen van 6 dagen bij de landweer.

Bij de behandeling der wet van 1892 van Minister SEYFFARDT, was er over de zaak van herhalingsoefeningen zoo goed als niet gesproken en volgens de leden hier aan het woord bleek van een accoord te dier zake niets.

De toezegging van vrijstelling van herhalingsoefeningen bij de wet van 27 April 1901 (*Staatsblad* n°. 83) schiep slechts eene verwachting voor de miliciens vallende onder de militiewet vóór hare wijziging van 24 Juni 1901 (*Staatsblad* n°. 159), maar de nieuwe wetgeving, waarbij de geheele legervorming werd gewijzigd en de schutterijdienst opgeheven, heeft die verwachting verijdeld. Hetzelfde argument dat de oproepen lichteningen van 1895 en 1896 reeds langeren oefeningstijd achter den rug hebben dan thans krachtens de gewijzigde wet georderd wordt, zal kunnen aangevoerd worden ten opzichte van alle lichteningen vóór Juni 1901. De sociale bezwaren zijn te zijner tijd voor allen even groot. Deze leden voegden hieraan toe, dat zij het goede tijdstip tot indiening van een voorstel als het onderhavige verstrekten achten.

Wat van een en ander ook zij, van verschillende zijden stelde men er prijs op te doen uitkomen, dat de houding van den Minister van Oorlog meer waardeering verdiende dan waarvan in de Tweede Kamer gebleken was. Die Minister heeft namelijk streng vastgehouden aan hetgeen de wet, onder een vorig Kabinet en door een vorige Kamer aangenomen, eischte in 's lands belang: en men had van de zijde dergenen, aan wie 's Ministers houding te streng scheen, mogen verwachten, dat zij de verantwoordelijkheid voor de beweerde hardheid, welke zij meebracht, uitsluitend overbrachten op de wetgevende macht, die zoowel bij de Militiewet als bij de begroting voor 1902 tegen die hardheid had kunnen waken.

Wanneer echter de lichteningen 1895 en 1896 worden vrijgesteld, zou het, volgens enkele leden, de voorkeur hebben verdiend, ook de lichting 1897 vrij te laten, omdat, als deze lichting aan de beurt komt, het verzet herleven zal; en wil men ook daaraan tegemoet komen, dan bestaat er vrees voor de verslapping, waarop in de Tweede Kamer werd gewezen.

Ten einde eene nieuwe beweging als hierboven aangeduid te vermijden, werd er bij de Regeering op aangedrongen bij eventuele totstandkoming van dit wetsvoorstel althans de lichting 1897 zoo spoedig mogelijk onder de wapenen te roepen en daarmee niet te wachten tot 1904.

Ten slotte verklaarden onderscheidene leden, dat zij hunne goedkeurende stem aan dit voorstel zouden schenken, tenzij van de Regeering de verklaring mocht worden vernomen, dat zij de verheffing daarvan tot wet niet in 's Lands belang acht.

Vastgesteld den 4den Juni 1902.

MICHIELS VAN KESSENICH.
VAN WELDEREN RENGERS.
GODIN DE BEAUFORT.
FENNEMA.
VAN BONEVAL FAURE.

